

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	1424200867
Dátum vydania rozhodnutia:	09.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1424200867.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu Ľubomíra Kováčika, podnikajúceho pod obchodným menom Ľubomír Kováčik - AUTODOPRAVA, s miestom podnikania Pod zvonickou 1645/51, 034 84 Liptovské Sliače, IČO: 35 056 355, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Vajdom, so sídlom Štefánikova 209/9, 029 01 Námestovo, proti žalovanej obchodnej spoločnosti YVEX, s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 09 Bratislava, IČO: 36 369 420, o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, o nesúhlase Okresného súdu Liptovský Mikuláš s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava IV, takto

rozhodol:

Príslušným na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV dňa 29. januára 2024 postúpil spis Okresnému súdu Liptovský Mikuláš z dôvodu, že z obsahu návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia vyplýva, že navrhovateľ sa domáha uloženia povinnosti protistrane nenakladať s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v obci Liptovská Osada, teda v územnom obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš. Podľa § 20 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je súdom príslušným na prejednanie predmetného návrhu Okresný súd Liptovský Mikuláš.

2. Okresný súd Liptovský Mikuláš s postúpením veci nesúhlasil a spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) na rozhodnutie sporu o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 CSP. V dôvodoch nesúhlasu uviedol, že ide o obchodnoprávny spor, pretože žalobca aj žalovaná sú podnikateľmi a zabezpečovacím opatrením má byť zabezpečená pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla z ich záväzkového vzťahu. Zdôraznil, že nie je kauzálny príslušný súdom na konanie v obchodnoprávnych sporoch, na čo je povinný prihliadať ex offo a keďže aj podľa názoru Najvyššieho súdu SR má kauzálna príslušnosť prednosť pred miestnou príslušnosťou (sp. zn. 5Ndob/22/2023), predložil spis Najvyššiemu súdu SR s tým, že podľa jeho názoru je na konanie o predmetnom návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia kauzálny príslušný Okresný súd Žilina podľa § 22 písm. h) CSP.

3. Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Liptovský Mikuláš a Mestskému súdu Bratislava IV (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Liptovský Mikuláš s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava IV je dôvodný. Nestotožnil sa však s názorom, že na konanie o predmetnom návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je kauzálna a miestne príslušný Okresný súd Žilina ako súd príslušný na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Žiline, v ktorého obvode sa nachádzajú nehnuteľnosti, ku ktorým má byť v zmysle návrhu žalobcu zriadené tzv. sudcovské záložné právo [§ 22 písm. h) v spojení s § 20 písm. a) CSP].

4. Podľa § 343 ods. 1 CSP, zabezpečovacím opatrením môže súd zriadiť záložné právo na veciach, právach alebo iných majetkových hodnotách dlžníka na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa, ak je dôvodná obava, že exekúcia bude ohrozená.

5. Podľa § 344 CSP, ustanovenia o neodkladnom opatrení sa použijú primerane aj na zabezpečovacie opatrenie.

6. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

7. Podľa § 324 ods. 2 CSP, na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd.

8. V posudzovanom prípade bol návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia podaný po začatí konania vo veci samej, pričom žalobca svoju peňažnú pohľadávku voči žalovanej uplatnil v upomínacom konaní podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 307/2016 Z. z.“). Z návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (ďalej aj „návrh“) vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica ako súd kauzálna príslušný na upomínacie konanie (§ 2 zákona č. 307/2016 Z. z.) návrhu žalobcu na vydanie platobného rozkazu vyhovel a dňa 6. marca 2023 vydal platobný rozkaz sp. zn. 14Up/302/2023, proti ktorému žalovaná podala odpor, o ktorom ku dňu spisania návrhu ešte nebolo rozhodnuté. Dopytom na Okresný súd Banská Bystrica Najvyšší súd SR zistil, že vec pôvodne vedená na tomto súde pod sp. zn. 14Up/302/2023 bola postúpená Mestskému súdu Bratislava III a bola jej pridelená spisová značka 76Cb/81/2023. Ďalším dopytom na Mestský súd Bratislava III bolo zistené, že vo veci sp. zn. 76Cb/81/2023 (spor žalobcu Ľubomíra Kováčika proti žalovanej obchodnej spoločnosti YVEX, s.r.o. o zaplatenie 39 240 eur s príslušenstvom) bol dňa 7. októbra 2024 vyhlásený rozsudok.

9. Už vo svojom predchádzajúcom uznesení sp. zn. 3Ndob/55/2023 z 15. novembra 2023 Najvyšší súd SR vychádzal z predpokladu, že pre rozhodnutie o tom, ktorý krajský súd je funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým sa rozhodlo o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, podaného po začatí konania vo veci samej (ktoré konanie sa začalo na súde príslušnom podľa § 2 zákona č. 307/2016 Z. z.), je potrebné skúmať povahu sporu vo veci samej. Na základe zistenia, že ide o spor medzi podnikateľmi, vyplývajúci z ich obchodného záväzkového vzťahu, dospel Najvyšší súd SR v označenom rozhodnutí k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie bolo vydané v konaní v obchodnoprávnom spore, na ktorého prejednanie a rozhodnutie bol v prvej inštancii (kauzálna) príslušný Okresný súd Nitra podľa § 22 písm. d) CSP a v odvolacej inštancii je (funkčne) príslušný Krajský súd v Bratislave podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP.

10. Vychádzajúc zo záverov vyššie označeného rozhodnutia pristúpil Najvyšší súd SR ku skúmaniu povahy sporu medzi stranami, ktorý sa v čase podania návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia viedol na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 14Up/302/2023. Z odôvodnenia návrhu vyplýva, že žalobca vystavil 5 faktúr, ktorými žalovanej fakturoval za dodávky drevnej štiepky. Prílohou návrhu boli jednotlivé faktúry, z ktorých vyplýva, že žalobca ako dodávateľ v konkrétnych termínoch mesiacov november a december 2022 dodával žalovanej ako odberateľovi drevnú štiepku a za tieto dodávky následne fakturoval peňažnú odplatu, ktorej výška závisela od dodaného množstva drevnej štiepky.

Ďalšími prílohami návrhu boli výpisy zo živnostenského registra žalobcu a obchodného registra žalovanej, z ktorých vyplýva, že žalobca aj žalovaná sú podnikateľmi v zmysle § 2 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“). Žalobca ako podnikateľ, ktorý podniká na základe živnostenského oprávnenia, má vo svojich predmetoch podnikania zapísaný o. i. veľkoobchod s drevom, stavebnými materiálmi a rezivom a sprostredkovanie obchodu s drevom a stavebnými materiálmi. Žalovaná obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným má v predmete podnikania o. i. výrobu a rozvod tepla. Uvedené nasvedčuje záveru o existencii zmluvného záväzkového vzťahu medzi stranami sporu, ktorého predmetom boli dodávky drevnej štiepky, pričom je vysoko pravdepodobné, že tento záväzkový vzťah sa už pri svojom vzniku týkal podnikateľskej činnosti jeho účastníkov, a teda môže byť charakterizovaný ako obchodný záväzkový vzťah podľa § 261 ods. 1 OBZ.

11. Spor medzi žalobcom a žalovanou má teda s najväčšou pravdepodobnosťou povahu obchodnoprávneho sporu (sporu vyplývajúceho z obchodného záväzkového vzťahu), na ktorého prejednanie a rozhodnutie je podľa pravidiel CSP príslušný Mestský súd Bratislava III ako súd kauzálny príslušný na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Bratislave, v ktorého obvode sa nachádza sídlo žalovanej obchodnej spoločnosti [§ 22 písm. a) v spojení s § 13 a § 15 ods. 1 CSP]. Nasvedčuje tomu aj skutočnosť, že predmetný spor sa po podaní odporu žalovanou vedie práve na Mestskom súde Bratislava III, ktorý svoju nepríslušnosť doposiaľ nenamietal postupom podľa § 43 ods. 2 v spojení s § 40 CSP. Otázne však je, či Mestský súd Bratislava III je zároveň príslušný aj na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, keďže CSP v rámci špeciálnej úpravy neodkladných a zabezpečovacích opatrení (prvý diel tretej hlavy CSP) zakotvuje iba vecnú príslušnosť okresných súdov na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 324 ods. 2 CSP), ktorá úprava sa primerane aplikuje aj na konania o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (§ 344 CSP). Slovné spojenie okresný súd, ktoré používa ustanovenie § 324 ods. 2 CSP je po nadobudnutí účinnosti tzv. reformy súdnej mapy (zákon č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z.) potrebné interpretovať tak, že sa ním rozumie aj kauzálny a miestny príslušný mestský súd so sídlom v Bratislave alebo Mestský súd Košice. Kým zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v prvej vete § 74 ods. 2 normoval, že príslušný na nariadenie predbežného opatrenia je súd, ktorý je príslušný na konanie o veci, CSP žiadne také pravidlo neobsahuje, pričom predbežné opatrenia podľa OSP ani nemožno stotožňovať s neodkladnými a zabezpečovacími opatreniami upravenými v CSP. Predbežné opatrenie bolo upravené v druhej hlave druhej časti OSP ako postup súdu pred začatím konania, čím bol zdôraznený jeho dočasný a provizórny charakter a predpokladalo sa, že po jeho nariadení bude nasledovať konanie vo veci samej. Logicky potom na konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bol príslušný súd, ktorý bol príslušný na konanie vo veci samej. Pokiaľ teda ide o určenie iných druhov príslušnosti súdu na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, t. j. kauzálny, miestny a funkčný príslušnosť, podľa názoru Najvyššieho súdu SR je potrebné vychádzať zo všeobecnej úpravy § 13 a nasl. CSP.

12. Vo väzbe na otázku, či by podľa všeobecných ustanovení o kauzálny a miestny príslušnosti súdu [tu konkrétne podľa § 22 písm. h) v spojení s § 20 písm. a) CSP] mohla byť na rozhodovanie o návrhu založená príslušnosť Okresného súdu Žilina ako súdu, v ktorého obvode sa nachádzajú nehnuteľnosti, ku ktorým má byť zriadené tzv. sudcovské záložné právo, Najvyšší súd SR poukazuje na to, že v posudzovanej veci bol návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia podaný v elektronickej podobe na formulári, pričom samotný návrh mal tvoriť priamo súčasť tohto formulára. V textovom poli na vpísanie návrhu sa však nachádza len nasledovný text: Na základe týchto skutočností navrhujem aby súd vydal zabezpečovacie opatrenie. Nie je tam uvedené, aké konkrétne zabezpečovacie opatrenie žalobca navrhuje a táto podstatná obsahová náležitosť návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia (§ 326 ods. 1 v spojení s § 132 CSP) nevyplyva ani z odôvodnenia návrhu. Len zo samotnej skutočnosti, že žalobca k návrhu pripojil výpis z listu vlastníctva č. XXXX k. ú. D. E., podľa názoru Najvyššieho súdu SR ešte nemožno vyvodzovať, že žalobca sa domáha zriadenia záložného práva na tieto konkrétne nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej. Zároveň treba poukázať na to, že v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia sa neaplikujú ustanovenia o odstraňovaní väd podania. V prípade, že návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti, alebo je nezrozumiteľný, či

neurčitý a ide o také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní, súd taký (vadný) návrh odmietne (§ 327 CSP). Pre aplikáciu ustanovenia § 20 písm. a) CSP tak predovšetkým chýba akýkoľvek podklad v predloženom súdnom spise.

13. Odhliadnuc od skutočnosti, že žalobca podal neúplný návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, aplikácia ustanovenia § 20 písm. a) CSP by podľa názoru Najvyššieho súdu SR nebola možná ani v prípade, ak by návrh žalobcu obsahoval riadny petit, z ktorého by bolo zrejmé, že žalobca na zabezpečenie svojej peňažnej pohľadávky navrhuje zriadiť záložné právo k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovanej, ktoré sa nachádzajú v obvode Okresného súdu Žilina. Ustanovenie § 20 písm. a) CSP normuje tzv. výlučnú miestnu príslušnosť súdu, v ktorého obvode sa nachádza nehnuteľnosť, na konanie v spore, ktorý sa týka vecného práva k tejto nehnuteľnosti. Zmyslom tejto zákonnej úpravy je procesná ekonómia, keďže v prípade takýchto sporov sa zvyčajne vyžaduje ohliadka na mieste samom. O návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia však súd rozhoduje v rámci osobitného procesného postupu, ktorý nezahŕňa dokazovanie (§ 329 ods. 1 CSP). Vlastnícke právo žalovaného k nehnuteľnostiam, na ktoré žalobca navrhuje zriadiť záložné právo, je len jednou z čiastkových otázok, ktoré musí súd rozhodujúci o návrhu na zabezpečovacie opatrenie riešiť a ktorú je žalobca (navrhovateľ zabezpečovacieho opatrenia) povinný súdu osvedčiť (nie preukázať). Ak súd rozhodujúci o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zistí (napríklad z poznámky na liste vlastníctva), že vlastnícke právo žalovaného k nehnuteľnosti, na ktorú má byť zriadené záložné právo, je sporné, takýto návrh zamietne, pretože v zákonom stanovenej lehote (podľa § 328 ods. 2 CSP je o návrhu, ktorý spĺňa zákonom stanovené náležitosti, potrebné rozhodnúť do 30 dní odo dňa jeho doručenia) a bez možnosti vykonávať riadne dokazovanie je skúmanie sporného vlastníckeho práva prakticky vylúčené.

14. Podľa čl. 4 ods. 1 Základných princípov CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

15. Podľa čl. 17 Základných princípov CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16. Najvyšší súd SR dospel k záveru, že v posudzovanom prípade je potrebné analogicky aplikovať úpravu obsiahnutú v ustanoveniach § 15 ods. 4 písm. j) a § 15 ods. 5 zákona č. 307/2016 Z. z., podľa ktorých sa počas (upomínacieho) konania neprihliada na uplatnenie nárokov, o ktorých nemožno rozhodovať v (upomínacom) konaní, vrátane návrhov na neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie s tým, že o prípadných návrhoch na neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie rozhodne súd, ktorému bola vec postúpená alebo ktorý pokračuje v konaní. Z citovanej úpravy vyplýva, že ak je návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia podaný na Okresný súd Banská Bystrica ako súd kauzálny príslušný na upomínacie konanie, a to či už spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu alebo aj neskorším podaním, počas upomínacieho konania sa naň neprihliada (a teda sa o ňom ani nerozhoduje) a rozhodne o ňom až súd, ktorému bola vec postúpená z upomínacieho konania podľa § 10 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. (v prípade nedoručenia platobného rozkazu) alebo podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. (po podaní odporu, ktorý súd neodmietol), prípadne aj samotný Okresný súd Banská Bystrica, ak ako súd príslušný na konanie vo veci samej pokračuje v konaní o žalobe. Zákon č. 307/2016 Z. z. nadobudol účinnosť dňa 1. februára 2017, teda v čase, keď sa prejednávanie a rozhodovanie sporov už riadilo ustanoveniami CSP, ktorý sa na upomínacie konanie aplikuje subsidiárne (§ 15 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z.). Ak teda zákonodarca už za účinnosti CSP ustanovil pravidlo, podľa ktorého o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, ktorý bol podaný v rámci upomínacieho konania, rozhoduje až súd, ktorý je po skončení upomínacieho konania príslušný na konanie vo veci samej, Najvyšší súd SR nevidí žiadny rozumný dôvod na to, aby sa rovnaké pravidlo neuplatnilo aj v prípade, ak je návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia podaný po začatí upomínacieho konania na iný súd, teda nie na súd príslušný na upomínacie konanie. V danom prípade bol taký návrh podaný na Mestský súd Bratislava IV, ktorý však obchodnoprávne spory neprejednáva, pretože podľa § 18n ods. 2 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej

republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (prechodné ustanovenie k zriadeniu Mestských súdov v Bratislave) prešiel výkon súdnictva v obchodnoprávných veciach z doterajších okresných súdov v obvode Krajského súdu v Bratislave na Mestský súd Bratislava III, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Tiež možno poukázať na to, že z ustanovenia § 40 CSP vyplýva pre Mestský súd Bratislava IV oprávnenie a zároveň povinnosť (za podmienok tam uvedených) postúpiť spor, na ktorého prejednanie a rozhodnutie je daná kauzálna príslušnosť iného súdu, tomuto inému (príslušnému) súdu.

17. Prejednanie návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia súdom príslušným na konanie vo veci samej je podľa názoru Najvyššieho súdu SR aj v súlade s procesnou ekonómiou (čl. 17 Základných princípov CSP), keďže v prípade návrhu podaného po začatí konania, peňažná pohľadávka, ktorej zabezpečenie sa navrhuje, ešte nie je judikovaná (platobný rozkaz vydaný v upomínacom konaní bol zrušený). Pre súd, ktorý zároveň koná aj vo veci samej, tak bude oveľa jednoduchšie ustáliť (v rámci zákonom predpokladanej lehoty na vydanie rozhodnutia o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia) napríklad to, či nárok žalobcu, ktorému má byť poskytnutá ochrana v podobe zriadenia záložného práva, existuje a či je dôvodný.

18. Na základe uvedeného Najvyšší súd SR uzaviera, že nesúhlas Okresného súdu Liptovský Mikuláš s postúpením veci Mestským súdom Bratislava IV je dôvodný a na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je príslušný Mestský súd Bratislava III ako súd (kauzálna a miestna) príslušný na konanie vo veci samej podľa § 22 písm. a) v spojení s § 13 a § 15 ods. 1 CSP.

19. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.